

Анкета щодо визначення здібностей учнів (за методикою американських вчених Хаана та Кафа) застосовується для доповнення попередньо зібраних даних та виявлення спеціальних здібностей. Вона призначена для вчителя. Анкета складається з VIII блоків кожен з яких визначає певні здібності:

- I. Інтелектуальні здібності.
- II. Художні здібності.
- III. Музичний талант.
- IV. Здібності до занять науковою працею.
- V. Літературна обдарованість.
- VI. Артистичний талант.
- VII. Технічні здібності.
- VIII. Здібності до спорту.

Анкета щодо визначення здібностей учнів

(за методикою Хаана - Кафа)

Нижче перелічені вісім галузей, в яких людина може проявити свої таланти, і наведені їх характеристики. Дайте оцінку в балах (за п'ятибальною системою) кожній із зазначених характеристик. Якщо якась характеристика притаманна вашій дитині в найвищому ступені, ставте 5 балів, якщо вона вища за середню - 4 і так далі. Оцінка 2 бали - найнижча.

Складіть бали за всіма характеристиками усередині кожної з восьми «галузей» таланта. Загальну кількість набраних балів усередині однієї галузі (наприклад, «інтелектуальна здібність») поділіть на кількість питань (в цій галузі їх 12) і отримане число запишіть у зошит.

Середні результати за всіма галузями порівняйте поміж собою. Виділіть три-чотири найвищі показники. І, орієнтуючись на них, намагайтеся створювати умови для розвитку помічених здібностей дитини.

I. Інтелектуальні здібності

1. Ваша дитина набуває нових знань дуже швидко і все легко схоплює.
2. Має почуття «здорового глузду» і використовує знання в практичних, повсякденних ситуаціях.
3. Вміє розмірковувати, ясно мислить, не плутається в думках. Добре

встановлює зв'язок між однією подією й іншою, між причиною і наслідком, розуміє недоказане, здогадується про те, що часто не висловлюється дорослими, але мається на увазі. Схоплює причини вчинків інших людей, мотиви їх поведінки.

4. Швидко, без спеціального заучування, запам'ятовує прочитане або прослухане, не витрачає багато часу на повторення того, що треба запам'ятати.
5. Багато знає про такі події і проблеми, про які її однолітки не знають і не здогадуються.
6. Багатий словниковий запас, використовує нові слова, легко виражає свою думку.
7. Любить читати книги, які звичайно читають діти, старші від неї на рік-два.
8. Розв'язує складні задачі, що потребують розумового зусилля.
9. Задає дорослим дуже багато питань. Має різнобічні інтереси.
10. Випереджає своїх однолітків у навчанні на рік-два. Часто сумує на уроках, тому що навчальний матеріал вже добре відомий з книг, журналів, розповідей дорослих.
11. Оригінальне мислить і пропонує несподівані відповіді, рішення.
12. Ваша дитина спостережлива, сприйнятлива, швидко реагує на все нове й несподіване.

II. Художні здібності

1. Малюнки і картини відрізняються різноманітністю сюжетів.
2. Серйозно ставиться до творів мистецтва. Стає вдумливою і дуже серйозною, коли бачить гарну картину, незвичну скульптуру, красиво і художньо виконану річ, слухає музику.
3. Оригінальна у виборі сюжету (в малюнку, творі, опису якоїсь події), створює оригінальні композиції (з квітів, малюнків, каміння, марок, листівок і т.ін.).
4. Завжди готова використати якийсь новий матеріал для виготовлення іграшки, картини, малюнка, композиції, у створенні дитячих будиночків на ігровій площадці, в роботі ножицями, клеєм.
5. Коли має вільний час, із задоволенням малює, ліпить, створює композиції, які мають художнє призначення (прикраси для дому, одягу і т. ін.).
6. Використовує малюнок або ліплення для того, щоб виразити свої почуття і настрій.
7. Цікавиться творами мистецтва, створеними іншими людьми. Може дати

свою власну оцінку і намагається відтворити те, що їй сподобалось в своєму власному малюнку або створеній іграшці, скульптурі.

8. Любить працювати з клеєм, пластиліном, глиною для того, щоб зображувати події або речі в трьох вимірах і в просторі.

III. Музичний талант

1. Відгукується дуже швидко й легко на ритм і мелодії.

2. Гарно співає.

3. У гру на інструменті, в пісню або танець вкладає багато енергії та почуттів.

4. Любить музичні записи. Прагне піти на концерт чи туди, де можна слухати музику.

5. Любить співати разом з іншими так, щоб виходило злагоджено і гарно.

6. У співі або музиці виражає свої почуття, стан.

7. Створює оригінальні, свої власні мелодії.

8. Добре грає на якомусь інструменті.

IV. Здібності до занять науковою працею

1. Висловлює думку ясно і точно (усно чи письмово).

2. Читає книжки, статті, науково-популярні видання з випередженням своїх однолітків на рік-два.

3. Має вищу за середню здібність у розумінні абстрактних понять, у встановленні узагальнень.

4. Гарна «моторна» координація, особливо між зоровим сприйняттям і рукою (добре фіксує те, що бачить, і чітко записує те, що чує).

5. Після уроків любить читати науково-популярну літературу. Це їй завдає більше задоволення, ніж читання художньої літератури.

6. Не засмучується, якщо її проект чи задум не підтриманий вчителем або батьками або якщо її «експеримент» не вдався.

7. Намагається з'ясувати причини і сенс подій.

8. Приділяє багато часу створенню власних «проектів» (конструюванню радіоприймача, побудові телескопа, летального апарата, збиранню колекції і т.ін.).

9. Любить обговорювати наукові події, винаходи, часто замислюється над цим.

V. Літературне обдарування

1. Може легко «побудувати» оповідання, починаючи від зав'язки сюжету і закінчуючи розв'язанням якогось конфлікту,
2. Вигадує щось нове і незвичайне, коли розповідає про вже знайоме і відоме всім.
3. Дотримується тільки необхідних деталей в оповіданнях про події, відкидає все несуттєве, залишає головне, найбільш характерне.
4. Вміє дотримуватися вибраного сюжету, не втрачає головну думку, коли про щось розповідає.
5. Добирає в своїх оповіданнях такі слова, які добре передають емоційний стан героїв, їх переживання і почуття.
6. Вміє ввести в оповідання важливі для розуміння подій деталі, про які йде мова (що зазвичай не вміють робити її однолітки), і в той же час не пропускає основної сюжетної лінії.
7. Залюбки пише оповідання або вірші.
8. Зображує в оповіданнях своїх героїв яскраво, передає їх почуття і настрої, характер.

VI. Артистичний талант

1. Легко входить в роль іншого персонажу, людини тощо.
2. Цікавиться акторською грою.
3. Змінює тональність і передачу голосу, коли удає іншу . людину.
4. Розуміє і зображує конфліктну ситуацію, коли має •* можливість розіграти якусь драматичну сценку.
5. Передає почуття за допомогою міміки, жестів, рухів.
6. Намагається викликати емоційні реакції в інших людях, коли про щось із захопленням розповідає.
- 7.З неймовірною легкістю драматизує, передає почуття й емоційні переживання.
8. Пластична і відкрита до всього нового, «не зациклюється» на старому. Не любить вже випробувані варіанти, завжди перевіряє ідею, що виникла, і тільки після «експериментальної» перевірки може від неї відмовитися.

VII. Технічні здібності

1. Добре виконує усякі завдання з ручної праці.
2. Цікавиться механізмами і машинами.
3. У світ її захоплення входить конструювання машин, приладів, моделей

потягів, радіоприймачів.

4. Може легко відремонтувати зіпсовані прилади, використати старі деталі для створення нових поробок, іграшок.
5. Розуміє причини «примх» механізмів, любить загадкові поломки.
6. Любить малювати кріплення механізмів.
7. Читає журнали і статті про створення нових приладів і машин.

VIII Спортивні здібності

1. Енергійна. Складає враження дитини, яка потребує більшого об'єму фізичних рухів, щоб відчувати себе щасливою.
2. Любить брати участь у спортивних іграх і змаганнях.
3. Постійно виграє в якій-небудь спортивній грі.
4. Бігає швидше за всіх у класі.
5. Рухається легко і граціозно, краще за інших, координована в рухах.
6. Любить ходити в походи, грати на відкритих спортивних майданчиках.
7. Віддає перевагу у вільний час рухливим іграм (гра в хокей, баскетбол, футбол і т.д.).

Анкета для визначення рівня прояву здібностей дитини допоможе оцінити батькам ступінь обдарованості і талановитості їх дитини без зв'язку з якоюсь галуззю проявів і інтересів.

Анкета складається з IV блоків. Три блоки містять перелік характеристик обдарованих і талановитих дітей. А IV додатково визначає наявність у дитини високого творчого потенціалу:

- I. Швидше здібна, ніж обдарована
- II. Обдарована
- III. Яскрава обдарованість
- IV. Додаткові ознаки високого творчого потенціалу дитячої особистості.

Анкета для визначення рівня прояву здібностей у дитини

Швидше здібна, ніж обдарована

1. Моя дитина ініціативна, жива, рухлива.
2. Вона з готовністю відгукується на все нове.
3. Любить все загадкове і незрозуміле.
4. Часто потребує підтримки дорослих.
5. Досить легко відволікається і залишає розпочату справу.

Якщо на п'ять питань ви дали відповідь «так», є деякі підстави вважати вашу дитину здібною. Якщо на питання 4 і 5 ви відповіли «ні», переходьте до наступних питань.

Обдарована

1. Її інтереси досить стабільні.
2. Її допитливість стійка.
3. Любить ставити і вирішувати важкі питання.
4. Часто не погоджується з думкою дорослих.
5. Має свою точку зору і наполегливо її відстоює.
6. Розпочату справу завжди доводить до кінця.
7. Має особливу схильність до певного виду занять або предмету.
8. Наполеглива в досягненні поставленої мети.
9. Має багато друзів серед своїх однолітків, з кожним знаходить спільну мову.
10. Задає багато питань (у тому числі на уроках) з тих предметів, що її цікавлять.
11. Часто буває егоїстичною.

Відповіді «так» на всі 11 питань дають підстави вважати, що ваша дитина обдарована. Переходьте до наступних питань.

Яскрава обдарованість

1. У багатьох сферах знань, у мистецтві, музиці, літературній творчості виявляє свою обдарованість.
2. Має одного, максимум двох друзів більш старшого віку.
3. Її мовлення розвинене, характеризується великим запасом слів і глибоким розумінням нюансів мови.
4. Завжди шукає самостійних рішень.
5. У дискусійних питаннях спирається на власну думку, не визнає загальноприйнятих думок.
6. Бере на себе відповідальність у важких ситуаціях.
7. Часто оточуючим здається «не за віком» дорослою.
8. Добре знає власні можливості, особливості характеру і своє покликання.
9. Як у гуманітарних, так і в технічних галузях однаково обдарована.

Позитивні відповіді на ці дев'ять питань дають серйозні підстави для того, щоб ставитися до вашої дитини як до обдарованої.

Додатково можна відповісти на питання, що визначають наявність у вашої дитини високого творчого потенціалу.

Додаткові ознаки високого творчого потенціалу дитячої особистості

1. Бажання привнести в роботу, що виконується, елементи нового.
2. Прагнення засвоїти незнайому справу.
3. Незважаючи на невдачі, виявляє наполегливість у досягненні мети.
4. Спостерігається легкість слухового і зорового запам'ятовування.
5. Виражена потреба помріяти наодинці.
6. Здатна довгий час думати над якоюсь ідеєю, проблемою.
7. Здатність до абстрагування, вміння встановлювати віддалені асоціації між різними предметами і явищами.
8. Здатність до творчого уявлення, створення нового.

АНКЕТА
щодо визначення здібностей учнів
(за методикою американських вчених Хаана і Кафа)

I. Інтелектуальні здібності

1. Учень засвоює нові знання, швидко і легко все схоплює.
2. Має почуття здорового глузду і використовує знання в практичних повсякденних ситуаціях.
3. Добре міркує, не плутається в думках. Добре вловлює зв'язок між подіями, між причиною і наслідком.

4. Швидко запам'ятовує прочитане або почуте, не витрачає багато часу на повторення того, що потрібно запам'ятати.
5. Знає багато про такі події, про які його однолітки не знають, не здогадуються.
6. Має великий запас слів, легко користується новими словами, вільно висловлюється.
7. Любить читати нові книги, які читають не однолітки, а старші діти чи дорослі.
8. Вирішує розумові задачі, що потребують розумових зусиль.
9. Задає дуже багато запитань.
10. Випереджає однолітків у навчанні на рік чи два.
11. Оригінально мислить і пропонує нестандартні відповіді, рішення.
12. Дуже спостережливий, добре сприймає інформацію, швидко реагує на все нове.

II. Художні здібності

1. У своїх малюнках зображує різноманітні типи предметів, ситуації, людей.
2. Серйозно ставиться до творів мистецтва, замислюється і стає дуже серйозним, коли чує нову музику, бачить гарну картину.
3. Оригінальний у виборі сюжету (робить незвичайні композиції з квітів, малюнків, марок тощо).
4. Завжди готовий використати будь-який матеріал для виготовлення іграшок, картин, малюнків тощо.
5. У вільний час багато малює, створює композиції, що мають художнє значення (наприклад, прикраси для дому).
6. Використовує малюнок або ліплення, щоб висловити свої почуття і настрій.
7. Цікавиться творами мистецтва. Може дати власну оцінку й намагається відтворити те, що йому сподобалося.
8. Любить працювати з пластиліном і глиною, клеєм, щоб відтворювати речі в трьох вимірах.

III. Музичний талант

1. Добре відчуває ритм і мелодію. Прислуховується до них.

2. Добре співає, любить співати разом з іншими, щоб виходило злагоджено й добре.
3. У гру на інструменті, у пісню чи танець вкладає багато енергії та почуттів, у співі або музиці виявляє власні почуття і стан.
4. Любить музичні записи, прагне піти на концерт або туди, де можна послухати музику.

IV. Здібності до занять науковою працею

1. Після занять любить читати науково-популярні книги та журнали.
2. Не впадає у відчай, коли його задуми та проекти не підтримують вчителі або батьки.
3. Намагається зрозуміти причини й сенс подій.
4. Проводить багато часу над створенням проектів, конструюванням.
5. Любить обговорювати наукові події, винаходи, часто задумується над цим.

V. Літературна обдарованість

1. Може вільно побудувати розповіді, починаючи від зав'язки сюжету й закінчуючи розв'язкою конфлікту.
2. Придумує щось нове й незвичайне, коли розповідає про що-небудь знайомим.
3. При розповіді виділяє головне, найхарактерніше.
4. Розповідаючи про щось, вміє дотримуватися одного сюжету, не втрачає головної думки.
5. Любить писати оповідання та вірші.
6. Своїх героїв в оповіданнях зображує майстерно, передає почуття, настрій, характер.
7. Вибирає для своїх оповідань ті слова, які добре передають емоції, почуття.

VI. Артистичний талант

1. Легко входить у роль іншої людини, персонажа тощо,
2. Цікавиться акторською грою.
3. Виразно змінює тональність голосу, коли зображує героїв.

4. Розуміє та вміє передати конфлікти, ситуації, може розіграти будь-яку драматичну сцену.
5. Передає почуття через міміку, жести, рухи.
6. Прагне викликати емоційну реакцію в інших людей, коли про що-небудь із захопленням розповідає.
7. Дуже легко драматизує, передає почуття, емоційні переживання.

VII. Технічні здібності

1. Добре вміє майструвати, займатися різними ремеслами.
2. У світ його уподобань входить конструювання машин, приладів, моделей.
3. Може читати нескладні креслення механізмів, використовувати старі деталі для створення нових виробів, іграшок, приладів.
4. Визначає причини несправності приладів.
5. Любить робити креслення механізмів.
6. Читає журнали та статті про машини, механізми.

VIII. Здібності до спорту

1. Енергійний, потребує якомога більше фізичних рухів, щоб бути щасливим.
2. Любить брати участь у спортивних іграх і змаганнях.
3. Постійно досягає успіхів у якомусь виді спортивної гри.
4. Бігає швидше за інших.

Тест

визначення ступеня сформованості творчих здібностей

Для визначення рівня сформованості творчих здібностей потрібно уважно прочитати наведені нижче пункти і проти кожного з них поставити слово "так", якщо твердження збігається з думкою про себе, або "ні", якщо не збігається.

Тест

Прочитайте уважно наведені нижче пункти і проти кожного з них поставте „ї” в графі "так", якщо твердження збігається з думкою про себе, або в графі "ні", якщо не збігається. Наприклад:

№ п/п	Твердження	Так	Ні
1.	Я легко розв’язую задачі	ї	
2.	Мені подобається малювати		ї

№ п/п	Твердження	Так	Ні
1.	Як правило, я легко пристосовуюсь до людей, ідей і умов		
2.	Мені подобається розв'язувати типові, стандартні задачі		
3.	Мені здається, що я з більшим бажанням створював би чи конструював нове, ніж поліпшував чи удосконалював старе		
4.	У більшості випадків я дію самостійно, без допомоги та підказок друзів чи старших		
5.	Звичайно я обачливий, коли маю справу з колективом		
6.	Ніколи не намагаюся змінити взаєностосунки з товаришами		
7.	Нерідко я стримувався від висування ідей, пропозицій, хоча мав їх		
8.	Мені часто вдається знайти нестандартні, оригінальні розв'язки задач		
9.	Мені подобається, коли відбувається швидка зміна різних видів діяльності		
10.	Для мене характерне прагнення реалізувати одночасно кілька ідей, вирішувати разом кілька проблем		
11.	Нерідко я вступаю в суперечку з ровесниками або старшими		
12.	Як правило, я легко згоджуюсь і підкоряюсь колективній думці		
13.	У мене часто виникають оригінальні ідеї		
14.	Мені подобається виконувати роботу за розробленим планом, схемою, інструкцією		
15.	Я завжди охоче поширюю, пропагую нові ідеї		
16.	Я буду виконувати роботу по-новому, хоча знаю, що мене можуть не зрозуміти товариші, старші		
17.	Я звичайно працюю без суттєвих змін, відхилень від рекомендацій, що дають учителі, батьки		
18.	Мені нерідко доводилось виправдовувати свої дії інструкціями, правилами, рекомендаціями, авторитетами		
19.	Мені подобається виконувати завдання дослідницького характеру		
20.	Я завжди відстоюю свою точку зору		

Інструкція з обробки даних анкетування: номери запитань анкети записують-ся у вигляді двох стовпчиків

У першому стовпчику за кожну відповідь "так" ставиться два бали, у другому 2 бали ставляться за відповідь "ні". Результати додаються.

„так” – 2 бали	„ні” – 2 бали
3	1
5	2
8	4
9	6
10	7
11	12
13	14
15	17
16	18
19	20

Ступінь сформованості творчих здібностей визначається так: Якщо набрано від 40 до 32 балів, то цей рівень дуже високий, 32-26 - високий, 26-12 - середній, 2-6 - низький, 6-0 - дуже низький.